
MONOGRAFIE PRAWNICZE

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA
ZA PRZESTĘPSTWO
KOPIOWANIA ZEWNĘTRZNEJ
POSTACI PRODUKTU

Redaktor

DAGMARA MILEWICZ-BEDNARSKA

Wydawnictwo C.H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

DAGMARA MILEWICZ-BEDNARSKA • ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA
ZA PRZESTĘPSTWO KOPIOWANIA ZEWNĘTRZNEJ POSTACI PRODUKTU

Polecamy nasze najnowsze publikacje z tej serii:

Marcin Zięba

PODMIOTOWOŚĆ PRAWNA WSPÓLNOT MIESZKANIOWYCH

Roman Zdybel

**FUNKCJA WYKRYWCZA I DOWODOWA POSTĘPOWANIA
KARNEGO**

Hanna Frąckowiak

**POSTĘPOWANIE PRZED WOJEWÓDZKĄ KOMISJĄ
DO SPRAW ORZEKANIA O ZDARZENIACH MEDYCZNYCH**

Sabina Kubsik

**PRZEDKONTRAKTOWA ODPOWIEDZIALNOŚĆ
ODSZKODOWAWCZA Z TYTUŁU NIEUCZCIWYCH
NEGOCJACJI**

Beata Stępień-Załucka

**SPRAWOWANIE WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI
PRZEZ SĄD NAJWYŻSZY W POLSCE**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA
ZA PRZESTĘPSTWO
KOPIOWANIA ZEWNĘTRZNEJ
POSTACI PRODUKTU

DAGMARA MILEWICZ-BEDNARSKA

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2016

Wydawca: Natalia Adamczyk

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2016**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-7926-5

ISBN e-book 978-83-255-7927-2

Książkę tę dedykuję moim Rodzicom

Spis treści

Wprowadzenie	XI
Wykaz skrótów	XIII
Wykaz literatury	XIX
Wykaz orzecznictwa	XXXI
Rozdział 1. Historyczny rozwój ochrony przed kopiowaniem zewnętrznej postaci produktu	1
Rozdział 2. Kopiowanie zewnętrznej postaci produktu w prawie międzynarodowym, prawodawstwie UE. Uwagi prawnoporównawcze	17
§ 1. Problematyka kopiowania zewnętrznej postaci produktu w aspekcie umów międzynarodowych	17
§ 2. Problematyka kopiowania zewnętrznej postaci produktu w prawodawstwie UE	19
§ 3. Problematyka kopiowania zewnętrznej postaci produktu w prawie wybranych państw europejskich	24
I. Uwagi wstępne	24
II. Kopiowanie zewnętrznej postaci produktu w prawie litewskim	25
III. Kopiowanie zewnętrznej postaci produktu w prawie Republiki Czeskiej	28
IV. Kopiowanie zewnętrznej postaci produktu w prawie niemieckim	31
V. Kopiowanie zewnętrznej postaci produktu w prawie rumuńskim	35
VI. Kopiowanie zewnętrznej postaci produktu w prawie bułgarskim	37
§ 4. Kopiowanie zewnętrznej postaci produktu w prawie Chińskiej Republiki Ludowej	39
Rozdział 3. Naśladownictwo produktów jako akt nieuczciwej konkurencji na gruncie prawa cywilnego	43
§ 1. Czyn nieuczciwej konkurencji (art. 3 ZNKU)	43
§ 2. Kopiowanie zewnętrznej postaci produktu w świetle art. 13 ZNKU	57
I. Uwagi wstępne	57
II. Granice pojęcia „naśladować” w świetle art. 13 ust. 1 ZNKU ..	61

III. Przesłanka „wprowadzenia w błąd”	67
IV. Pojęcie „produktu”	74
V. Niewolnicze naśladownictwo a standard klienta	78
VI. Naśladownictwo dozwolone	82
VII. Stosunek czynu nieuczciwej konkurencji do praw własności intelektualnej	84
VIII. Uwagi końcowe	87
Rozdział 4. Analiza ustawowych znamion przestępstwa stypizowanego	
w art. 24 ZNKU	91
§ 1. Przedmiot ochrony	91
§ 2. Strona przedmiotowa	101
§ 3. Podmiot	139
§ 4. Strona podmiotowa	141
Rozdział 5. Zbieg przepisów	145
§ 1. Uwagi wprowadzające	145
§ 2. Zbieg przepisu art. 24 ZNKU z innymi przepisami prawa	152
Rozdział 6. Zagrożenie karą i środkami karnymi	163
Rozdział 7. Tryb ścigania	173
Rozdział 8. Przestępstwo z art. 24 ZNKU w świetle badań empirycznych ..	183
§ 1. Sprawy zakończone na etapie postępowania przygotowawczego	183
I. Uwagi wprowadzające	183
II. Kwalifikacja prawna czynu	184
III. Zarzuty	188
IV. Zmiana kwalifikacji prawnej czynu	189
V. Przedmiot czynności wykonawczej	189
VI. Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa	190
VII. Kwalifikacja prawna w zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa	191
VIII. Postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego	193
IX. Sposób zakończenia postępowania	195
X. Postępowanie odwoławcze	199
§ 2. Etap postępowania jurysdykcyjnego	200
I. Oskarżony	200
II. Kwalifikacja prawna czynu	202
III. Zmiana kwalifikacji	203
IV. Czyn	204
V. Rozumienie poważnej szkody	205
VI. Rozstrzygnięcie sądu I instancji	206
VII. Orzeczone kary	207
VIII. Postępowanie odwoławcze	209

Spis treści

IX. Nadzwyczajne środki zaskarżenia	209
§ 3. Uwagi końcowe	209
Rozdział 9. Ekonomiczne i społeczne następstwa kopiowania zewnętrznej postaci produktów	215
Zakończenie	225
Indeks rzeczowy	229

Wprowadzenie

Nie ulega wątpliwości, że konkurencja w gospodarce towarowej występowała zawsze, a szczególny jej rozwój nastąpił, kiedy zapanowała gospodarka wolnorynkowa, kierująca się zasadą wolności przemysłu i handlu. Współcześnie konkurencja uważana jest za jeden z głównych czynników mających pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy. Konkurencja przede wszystkim kieruje przepływem towarów, przyspiesza postęp techniczny, sprzyja rozwojowi lepszych przedsiębiorstw, jednocześnie eliminując te słabsze, wpływa na jakość towarów. Konkurencja jest atrybutem gospodarki wolnorynkowej, stając się przy tym jednym z głównych czynników, które napędzają gospodarczy rozwój.

Przedsiębiorca działając w gospodarce wolnorynkowej, chcąc „sprzedać” klientowi swój produkt, jeżeli nie ma na rynku pozycji monopolistycznej, konkuruje z innymi przedsiębiorcami za pomocą różnorodnych metod i środków. Przykładem są promocje cenowe, lepsza jakość produktu, szybsza dostawa, duży wybór itp. Tego rodzaju środki konkurowania wpływają pozytywnie na rozwój gospodarki towarowej. Problem jednak zaczyna się pojawiać w sytuacji kiedy na rynku ujawniają się podmioty łamiące ustalone reguły, poprzez uciekanie do nieuczciwych i nieojojalnych metod konkurowania. Nie ulega wątpliwości, że tego rodzaju zachowania zakłócają właściwe funkcjonowanie gospodarki towarowej. Dlatego też zjawisko konkurencji nie może stanowić obojętnego dla państwa współzawodnictwa. Istnieje konieczność zapewnienia instrumentów prawnych pozwalających na skuteczną walkę z takimi zachowaniami, które stanowią przejaw nieuczciwych praktyk, są naganne etycznie i sprzeczne z obyczajami, jakie obowiązują w działalności gospodarczej. Zwrócić bowiem należy uwagę, że to nie sam fakt konkurencji jest zjawiskiem niepożądanym, lecz sposób rywalizacji, zagrażający lub naruszający interesy innego przedsiębiorcy lub klienta. Działania oparte na nieetycznym pozyskiwaniu klientów oraz nieuczciwym pozyskiwaniu rynku zbytu dla świadczonych towarów prowadzą do nadużywania konkurencji, jej zafałszowania i deformacji, co stanowi duże zagrożenie dla właściwego funkcjonowania podstawowych mechanizmów wolnej gospodarki rynkowej.

Oczywiste jest to, że niemożliwe i nieprzynoszące oczekiwanych rezultatów byłoby założenie, iż rynek w warunkach gospodarki rynkowej jest w stanie sam w sobie kształtować optymalne podstawy ładu gospodarczego. Jednocześnie normy odnoszące się do tzw. uczciwości kupieckiej nie mogą też stanowić przypadkowego zlepku zasad. To prowadziłyby do poczucia braku ładu, uczciwości i sprawiedliwości w sferze gospodarczych stosunków. Dlatego tak ważne stało się stworzenie prawnych fundamentów opartych na jasnych i czytelnych wartościach, taką rolę przypisano w szczególności

ZNKU mającej na celu zapobieganie i zwalczanie tych zachowań, które są nieetycznych i sprzeczne z uczciwością kupiecką.

Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji posługuje się w zasadzie cywilnoprawną metodą regulacji, wykorzystując metodę prawnokarną jedynie posiłkowo. W przypadku zjawiska kopiowania zewnętrznej postaci produktu, ochrona odbywa się dwutorowo – na płaszczyźnie prawa karnego i cywilnego.

Na wybór tematu pracy miały wpływ następujące okoliczności. Po pierwsze, zagadnieniu kopiowania zewnętrznej postaci produktu w polskiej nauce prawa karnego nie poświęcono zbyt wiele uwagi. Po drugie, zauważyć można, że zjawisko wprowadzania na rynek kopiowanych produktów nabiera współcześnie szczególnego znaczenia. Rozpoznawalność marki i renoma jaką uzyskał dany przedsiębiorca sprawiają, że konkurenci coraz częściej ulegają pokusie wykorzystania nakładu cudzej pracy, wprowadzając do obrotu produkty łudząco podobne do tych, które są już rozpoznawalne przez klientów. Proceder ten – co oczywiste – dotyczy tylko tych producentów, którzy są liderami na rynku, cieszą się uznaniem klientów. Wykorzystanie bowiem cudzej zewnętrznej formy danego towaru jest pewną drogą „na skróty”, pozwala na czerpanie tych korzyści, które płyną z posiadania silnej marki. Zjawisko wprowadzania na rynek towarów pirackich jest powszechne nie tylko w Polsce, ale na całym świecie i stale rośnie. Zdecydowanie rynek produktów pirackich obecnie zmienił swoje oblicze. Dawniej produkt ten kojarzył się wyłącznie ze słabej jakości towarem, który można było nabyć na targowisku, dzisiaj są to produkty łudząco podobne do oryginału, gdzie możliwość identyfikacji imitacji jest bardzo trudna. Wskazuje się nawet, że w niektórych przypadkach niemożliwa bez pomocy fachowca. Szczególnie niepokojące jest to, że proceder kopiowania produktów dotyka takich towarów jak części samochodowe, leki czy artykuły spożywcze, co stanowi poważne niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia człowieka. Stąd też zapewnienie odpowiednich instrumentów prawnych jest niezbędne dla właściwego funkcjonowania tej części gospodarki rynkowej.

W pracy posłużyłam się metodą formalno-dogmatyczną, historyczną i prawnoporównawczą.

Wrocław, luty 2016 r.

dr *Dagmara Milewicz-Bednarska*

Wykaz skrótów

1. Źródła prawa

ACTA	<i>Anti – Counterfeiting Trade Agreement</i>
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 121 ze zm.)
KK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 1997 r. Nr 88, poz. 533 ze zm.)
KK z 1932 r.	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 11.7.1932 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 1932 r. Nr 60, poz. 571 ze zm.) – akt uchylony
KK z 1969 r.	ustawa z 19.4.1969 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 13, poz. 94 ze zm.) – akt uchylony
KKGP	Kodeks Kar Głównych i Poprawczych z 1847 r.
KKKP	Kodeks Karzący Królestwa Polskiego z 1818 r.
KKS	ustawa z 10.9.1999 r. – Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 186 ze zm.)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 101 ze zm.)
KPK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zm.)
KSH	ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1030 ze zm.)
KT	Kodeks Tagancewa – Kodeks karny rosyjski z 1903 r.
KW	ustawa z 20.5.1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1094)
OchrKonkU	ustawa z 16.2.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 184)
PodmZbiorU	ustawa z 28.10.2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1417 ze zm.)

Wykaz skrótów

PrAut	ustawa z 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.)
PrFarm	ustawa z 6.9.2001 r. – Prawo farmaceutyczne (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271 ze zm.)
PrWlPrzem	ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1410)
SwobDziałGospU	ustawa z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 584 ze zm.)
SystOcZgodU	ustawa z 30.8.2002 r. o systemie oceny zgodności (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1645 ze zm.)
NieuczPraktRynkU	ustawa z 23.8.2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206 ze zm.)
UWG	niemiecka ustawa z 7.6.1909 r.o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (BGBl, Teil III, Gliederungsnummer, 43-I)
ZNKU	ustawa z 16.4.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.)
ZTU	ustawa z 31.1.1985 r. o znakach towarowych (Dz.U. Nr 5, poz. 17 ze zm.) – akt uchylony

2. Organy i instytucje

CEBR	<i>Centre for Economics and Business Research</i>
ETS	Europejski Trybunał Sprawiedliwości
EWG	Europejska Wspólnota Gospodarcza
ICC	Międzynarodowa Izba Handlowa
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
QBPC	<i>Quality Brands Protection Committee</i>
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
SO	Sąd Okręgowy
SR	Sąd Rejonowy
TK	Trybunał Konstytucyjny
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UE	Unia Europejska
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta
WE	Wspólnota Europejska

WHO	Światowa Organizacja Zdrowia
WTO	Światowa Organizacja Handlu

3. Czasopisma i publikatory

Annales UMCS	<i>Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska</i>
Apel.-Lub.	Orzecznictwo sądów apelacji lubelskiej
Apel.-W-wa	Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie
Biul. SN	Biuletyn Sądu Najwyższego
CzPKiNP	Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
Gl.	Głosa
Gł. Pr.	Głos Prawa
GP	Gazeta Prawna
GS	Gazeta Sądowa
G.Wyb.	Gazeta Wyborcza
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
KZS	Krakowskie Zeszyty Sądowe
Mark.Prak.	Marketing w Praktyce
MoP	Monitor Prawniczy
NP	Nowe Prawo
OG	Orzecznictwo Gospodarcze
OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSG	Orzecznictwo Sądów Gospodarczych
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Cywilna
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna i Woj- skowa (do 1993 r.)
OSNPG	Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażo- wych
Pal.	Palestra
PiP	Państwo i Prawo
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
Praw.	Prawnik
Pr.Gosp.	Prawo Gospodarcze
Pr.Gosp.Orz.	Prawo gospodarcze w orzeczeniach i komentarzach
Pr. Spół.	Prawo Spółek
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
PS	Przegląd Sądowy
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego

Wykaz skrótów

R.Pr.	Radca Prawny
Rej.	Rejent
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Rzeczp.	Rzeczpospolita
St.Praw.	Studia Prawnicze
TPrWlPrzem	Transformacje Prawa Własności Przemysłowej
Wok.	Wokanda
WPP	Wojskowy Przegląd Prawniczy
Zb.Orz.	Zbiór Orzeczeń
ZNUJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
ZNUJ Pr. Wynałazczego	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej
ZNUJ PWiOWI	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace z Wynałazczości i Ochrony Własności Intelektualnej

4. Inne skróty

art.	artykuł
asp.	aspirant
cyt.	cytowany (-a, -e)
cz.	część
dec.	decyzja
ds.	do spraw
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
itd.	i tak dalej
it.	i tym podobne
m.in.	między innymi
mm	milimetr
mld	miliard
mln	milion
n.	następny (-a, -e)
niepubl.	niepublikowany (-a, -e)
np.	na przykład
Nr	numer
orz.	orzeczenie
PKB	Produkt Krajowy Brutto
pkt	punkt
por.	porównaj
poz.	pozycja
post.	postanowienie

Wykaz skrótów

PWI	Prawa Własności Intelektualnej
r.	rok
RP	Rzeczpospolita Polska
s.	strona
S.A.	Spółka Akcyjna
s.c.	spółka cywilna
Sp. z o.o.	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
t.	tom
t.j.	tekst jednolity
tj.	to jest
tzn.	to znaczy
tw.	tak zwany (-a, -e)
uchw.	uchwała
ust.	ustęp
w.	wiek
wg	według
wkł.	wkładka
ww.	wyżej wymienione
wyd.	wydanie
wyr.	wyrok
w zb. z	w zbiegu z
w zw. z	w związku z
z.	zeszyt
ze zm.	ze zmianami
zob.	zobacz

Wykaz literatury

Literatura polska

- Adamczak A., Szewc A.*, Konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej, Warszawa 2008
- Allerhand M.*, Uwagi procesowe do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Gł. Pr. 1927
- Andrejew I.*, Polskie prawo karne w zarysie, Warszawa 1973
- Andrejew I.*, Polskie prawo karne w zarysie, Warszawa 1978
- Andrejew I.*, Ustawowe znamiona czynu. Typizacja i kwalifikacja przestępstw, Warszawa 1978
- Apołłow A.*, Ustawowa ochrona przedsiębiorcy przed utratą klientów, PPH 1937, Nr 1
- Bachrach A.*, Przesłanki i wykroczenia drogowe w prawie polskim, Warszawa 1974
- Barczak A.*, Prawnokarna ochrona tajemnicy gospodarczej. Próba analizy prawnoporównawczej, CzPKiNP 2000, Nr 1
- Barta J., Czajkowska-Dąbrowska M., Cwiąkowski Z., Markiewicz R., Traple E.*, Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz. Kraków 2005
- Błaszczak M.*, Nowe przepisy karne ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, cz. 1, MoP 2003, Nr 23
- Błaszczak M., Królikowski M., Lachowski J., Namysłowska-Gabrysiak B., Sakowicz A., Walczak-Zachowska A., Zalewski W., Zabłocki R., Żółtek S.*, w: *M. Królikowski, R. Zabłocki* (red.), Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1–31, t. 1, Warszawa 2011
- Błeszyński J., Czajkowska-Dąbrowska M., Grzeszak T., Grzybowski S., Kępiński M., Markiewicz R., Nowicka A., Poźniak-Niedzielska M., Preussner-Zamorska J., Traple E., Wojciechowska A., Wojnicka E.*, w: *J. Barta* (red.), Prawo autorskie. System Prawa Prywatnego, t. 13, Warszawa 2007
- Bieniek G., Ciepła H., Dmowski S., Gudowski J.*, Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia – Zobowiązania, Warszawa 2005
- Biernat S., Wasilewski A.*, Ustawa o działalności gospodarczej. Komentarz, Kraków 1997
- Bogdan G., Cwiąkowski Z., Kardas P., Majewski J., Raglewski J., Szewczyk M., Zoll A., Wróbel W.*, w: *A. Zoll* (red.), Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz, t. I. Komentarz do art. 1–116 KK, Lex/el. 2007
- Bojarski M., Radecki W.*, Pozakodeksowe prawo karne, t. I, Przesłanki przeciwko państwu narodowej, obronności, bezpieczeństwu osób i mienia, zdrowiu, Komentarz, Warszawa 2003